

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет культурології та соціальних комунікацій

Кафедра цифрових комунікацій та інформаційних технологій

Силабус
навчальної дисципліни

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ДОКУМЕНТНО-ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ

Освітньо-наукова програма – Інформаційна, бібліотечна та архівна справа

Галузь знань – 02 Культура і мистецтво

Спеціальність – 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО КУРС

Інформація про викладача	ПІБ	Давидова Ірина Олександрівна, професор кафедри цифрових комунікацій та інформаційних технологій, доктор наук з соціальних комунікацій, професор
	Контактний телефон та e-mail викладача	+38(066)448-51-28 Iryna_davydova@xdak.ukr.education IDavydova1@ukr.net
	Профіль викладача	https://ic.ac.kharkov.ua/nauk_rob/naukometr/profile/d/davydova11.pdf
	Інформація про консультації	На вибір здобувачів вищої освіти: очні консультації вівторок – 12:00-14:00 або онлайн-консультації – час за узгодженням здобувача вищої освіти та викладача
Статус дисципліни		Обов'язкова
Формат курсу		Денна форма навчання, 1 курс, 2-й семестр
Логіка вивчення курсу		Пререквізити: базові знання з дисципліни «Філософія: теорія та методологія пізнання», «Технології цифрового суспільства» Постреквізити: дисципліни, які будуть використовувати результати опанування даного курсу: «Науково-педагогічна практика», «Управління цифровими проектами», «Теорія та історія соціальних комунікацій».
Мова навчання		Українська
АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ		
«Сучасні проблеми розвитку документно-інформаційних систем» – освітня дисципліна, яка в контексті сучасних досягнень бібліотекознавства та архівознавства посилює світоглядну і теоретичну професійну підготовку аспірантів спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа».		
МЕТА КУРСУ		
Формування у здобувачів аспірантури системного розуміння сучасних тенденцій розвитку документно-інформаційних систем у контексті цифрової трансформації, відкритої науки, управління знаннями та довготривалого збереження інформаційних ресурсів.		
ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ		
Обсяг дисципліни в кредитах ECTS	90 год.	
	кількість кредитів: 3 ECTS	
	загальна кількість годин: 90 год.	
	аудиторних: 30 год. самостійної роботи: 60 год.	
Технічне і програмне забезпечення / обладнання	Вільні електронні ресурси. Classroom, Meet у корпоративному освітньому сервісі Google Workspace for Education у разі навчального процесу онлайн, Moodle.	

Форми, види навчальних занять та методи навчання	<p>Форми: навчальні заняття, самостійна робота, контрольні заходи</p> <p>Види: лекції / семінарські заняття</p> <p>Методи: проблемний виклад, пояснювально-ілюстративний (візуальний супровід – демонстрація ілюстрацій, відео та аудіо фрагментів), репродуктивний; проектно-орієнтований – підготовка повідомлення / доповіді (презентації).</p> <p>Для самостійної роботи використовується також дослідницький метод: підготовка доповіді з презентацією; створення мультимедійних продуктів, та ін. до відповідних тем.</p>
Поточний контроль	<p>Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять. Вони мають на меті перевірку рівня підготовки здобувача до виконання конкретної роботи</p>
Підсумковий контроль	<p>Екзамен. Підсумковий контроль знань передбачений у формі екзамену - співбесіди за переліком тем, проводиться з метою оцінювання результатів навчання після закінчення вивчення дисципліни.</p>
Політика курсу*	<p>Умовами опанування ОК «Сучасні проблеми розвитку документно-інформаційних систем» є:</p> <ul style="list-style-type: none"> • систематичне виконання усіх поставлених завдань; • дотримання «Правил внутрішнього розпорядку для осіб, які здобувають вищу освіту в Харківській державній академії культури» (https://ic.ac.kharkov.ua/norm_base/pvr/pravila_s_20.pdf); • дотримання академічної доброчесності (інформація щодо академічної доброчесності – сайт ХДАК – https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/acad_dobr/acad_dobr.html); • «Кодекс академічної доброчесності Харківської державної академії культури» (https://ic.ac.kharkov.ua/norm_base/kodeks_ad/kodeks_ad.html); • запобігання / протидія булінгу (цькуванню) – «Положення про політику запобігання і протидії булінгу (цькуванню) у ХДАК» https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_pzpb22.pdf • невідкладне вирішення конфліктних ситуацій здійснюється відповідно до «Положення про політику і процедури вирішення конфліктних ситуацій в освітньому процесі в ХДАК» https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_ppvks2.pdf • визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти здійснюється відповідно до «Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти у ХДАК»* https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_pvrn_23.pdf
Програмні результати навчання	<p>РН1, РН2, РН3, РН4, РН5, РН7, РН8, РН9 ОНП «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/op/2025/b13_a.pdf</p>
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК1, ЗК2, ЗК7, ЗК8, ЗК9 ОНП «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/op/2025/b13_a.pdf</p>
Фахові (спеціальні) компетентності (СК)	<p>СК1, СК2, СК3, СК4, СК5, СК6, СК7, СК8, СК9, СК10 ОНП «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/op/2025/b13_a.pdf</p>

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Теоретичні засади розвитку документно-інформаційних систем

Тема 1. ДІС як складова системи соціальних комунікацій суспільства

Тема 2. Цифрова трансформація документно-інформаційних структур: виклики та перспективи

Тема 3. Автоматизоване бібліотечно-інформаційне виробництво: національні та міжнародні рішення

Тема 4. Архівні інформаційні системи: проблеми цифрового збереження

Тема 5. Динаміка розвитку бібліотечно-інформаційного простору

Тема 6. Хмарні технології, блокчейн та штучний інтелект у документально-інформаційній сфері

Розділ 2. Дослідницькі підходи до аналізу та розвитку документно-інформаційних систем

Тема 7. Формування й використання бібліотечно-інформаційних ресурсів

Тема 8. Методи оцінювання ефективності ДІС

Тема 9. Цифрові репозитарії та довготривале збереження даних

Тема 10. Інтелектуальний аналіз даних та бібліометричні методи в документно-інформаційній сфері.

Семінарські заняття

№ з/п	Теми	Кількість годин	Кількість балів
1.	Цифрове бібліотечно-інформаційне виробництво: світові проєкти	2	4
2.	Етапи розвитку віртуалізації бібліотечно-інформаційного простору	2	4
3.	Технології штучного інтелекту в бібліотечно-інформаційній діяльності: переваги та проблемні питання	2	4
4.	Цифрові інформаційні ресурси: проблеми організації та використання	2	4
5.	Цифрові репозитарії університетів: технічні та етичні виклики	2	4
Разом		10	20

Самостійна робота

№ з/п	Теми	Кількість годин	Кількість балів
1.	Аналіз ролі документно-інформаційних систем у забезпеченні соціальних комунікацій	6	3
2.	Вплив цифрової трансформації на сучасні інформаційні структури: проблеми та можливості	6	3
3.	Порівняльний аналіз автоматизації бібліотечно-інформаційних процесів в Україні та світі	6	3
4.	Цифрове збереження архівів: основні виклики та шляхи подолання	6	3

5.	Створення віртуального інформаційного простору в бібліотеці: приклади та тенденції	6	3
6.	Сучасні технології у ДІС: застосування хмари, блокчейн та ШІ	6	3
7.	Стратегії формування електронних інформаційних ресурсів у бібліотеках	8	3
8.	Менеджмент якості в бібліотеках	4	3
9.	Цифрові репозитарії: виклики впровадження та гарантування довготривалого доступу	8	3
10.	Бібліометричні методи в документно-інформаційних системах	4	3

Разом

60

30

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ	<i>Види робіт</i>	<i>Кількість видів робіт</i>	<i>Мах балів за 1 вид роботи</i>	<i>Макси- мальна кількість балів</i>
	Робота на лекціях	10	1	10
	Робота на семінарських заняттях	5	4	20
	Звіт про самостійну роботу	10	3	30
	Підсумковий контроль (екзамен) тестування	1	40	40

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

<i>Види робіт</i>	<i>Критерії оцінювання</i>	<i>Бали</i>
Семінарське завдання	Чітко визначені тема, мета, логічна структура; актуальність, повнота представлених матеріалів, висока культура їх письмового оформлення та методичного обґрунтування.	3
	Формальний характер представлених матеріалів, які відображають несформованість вміння методичного обґрунтування відповідних елементів бази знань, недбале ставлення до оформлення складових звіту, низький рівень володіння теоретичними знаннями та уміннями.	1
Самостійна робота	Завдання виконано повністю, відповідає темі, має логічну структуру, методично коректне, оформлено охайно	3
	Завдання частково виконане або має методичні/структурні недоліки, не всі вимоги дотримано	1
	Завдання не виконано або не відповідає темі й вимогам	0
Неформальна освіта*	Участь у фаховому тренінгу / майстер-класі / конференції / воркшопі (з тематики курсу)	до 3
	Сертифікат про проходження онлайн-курсу (не менше 3 год.) зі змістом, дотичним до курсу	до 4
	Конференція / круглий стіл (участь у події в якості слухача)	до 2
	Публікація тез / статей у фаховому середовищі (підготовка доповіді)	до 5

*У межах дисципліни передбачається можливість нарахування балів за освітню активність здобувача у сфері неформальної освіти, пов'язану з темою курсу. Максимальна кількість балів — 10. Здобувач має надати документальні підтвердження участі (сертифікати, листи участі, фото-, відеофіксацію, звіт, письмовий звіт-рефлексія тощо).

**Рішення про нарахування балів ухвалює викладач дисципліни з урахуванням достовірності поданих матеріалів та релевантності діяльності до цілей курсу.

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Розділ 1						Розділ 2				Екзамен	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	40	100
4	4	8	4	8	8	8	4	8	4		

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ

Основна література

1. Антоненко І. П., Баркова О. В. Каталогізація електронних ресурсів : наук.-метод. посіб. / наук. ред. О. В. Воскобойнікова-Гузєва ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ : НБУВ, 2007. 116 с.
2. Бакуменко Л. Г. Інституціональний репозитарій бібліотеки ВНЗ: правові аспекти формування ресурсу. URL: <http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/5714/1/Imperatives.pdf#page=10> (дата звернення: 10.08.2016).
3. Воскобойнікова-Гузєва О. В. Стратегії розвитку бібліотечно-інформаційної сфери України: генезис, концепції, модернізація : монографія / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського ; наук. ред. Г. І. Ковальчук. Київ : Академперіодика, 2014. 362 с.
4. Горовий В. М. Особливості розвитку соціальних інформаційних баз сучасного українського суспільства. Київ, 2005. 299 с.
5. Давидова І. О. Бібліотечне виробництво в інформаційному суспільстві : монографія / Харків. держ. акад. культури. Харків : ХДАК, 2005. 295 с.
6. Дубровіна Л., Ковальчук Г. Розвиток електронних інформаційних ресурсів рукописної та книжкової спадщини в Національній бібліотеці України ім. В. І. Вернадського // Вісн. Кн. палати. 2016. № 1. С. 3–11.
7. Електронні інформаційні ресурси бібліотек у піднесенні інтелектуального і духовного потенціалу українського суспільства / О. С. Онищенко та ін. ; НАН України, Нац. б-ка

України ім. В. І. Вернадського. Київ : НБУВ, 2011. 248 с.

8. Кобелев О.М. Бібліотека в епоху цифрових трансформацій // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2020. №3. С.74-78.

9. Лобузін І. Цифрові бібліотечні проекти: технологічні рішення та управління життєвим циклом колекції : монографія / відп. ред. В. А. Широков ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2016. 216 с.

10. Мар'їна О. Ю. Бібліотека в цифровому просторі : монографія / Харків. держ. акад. культури. Харків : ХДАК, 2017. 326 с.

Додаткова література

11. Антоненко І. П., Баркова О. В. Каталогізація електронних ресурсів : наук.-метод. посіб. / наук. ред. О. В. Воскобойнікова-Гузєва ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ : НБУВ, 2007. 116 с.

12. Бакуменко Л. Г. Інституціональний репозитарій бібліотеки ВНЗ: правові аспекти формування ресурсу. URL: <http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/5714/1/Imperatives.pdf#page=10> (дата звернення: 10.08.2016).

13. Бібліометрика української науки: інформаційно-аналітична система / Л. Костенко та ін. // Бібл. вісн. 2014. № 4. С. 8–11.

14. Гранчак Т. Використання національними бібліотеками соцмереж для представлення бібліотечних продуктів і послуг // Бібл. вісн. 2016. № 1. С. 18–29.

15. Давидова І., Біличенко О. База знань комунікаційних феноменів // Вісник Книжкової палати. 2022. № 12. С. 18-20.

16. Давидова І. О. Соціально-комунікаційна теорія бібліотечної діяльності: становлення та шляхи розвитку // Бібл. вісн. 2014. № 6. С. 8–12.

17. Давидова І. О. Когнітивно-комунікаційна парадигма в бібліотекознавстві // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. 2013. № 40. С. 60–69.

18. Давидова І.О., Мар'їна О. Ю., Кобелев О. М. Державна науково-технічна бібліотека України як ключовий суб'єкт імплементації політики відкритої науки // Вісник ХДАК. 2024. № 66. С. 7-16.

19. Дубровіна Л., Ковальчук Г. Розвиток електронних інформаційних ресурсів рукописної та книжкової спадщини в Національній бібліотеці України ім. В. І. Вернадського // Вісн. Кн. палати. 2016. № 1. С. 3–11.

20. Захарова І. В., Філіпова Л. Я. Основи інформаційно-аналітичної діяльності : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 335 с.

21. Ільганаєва В. О. Бібліотека та університет: взаємодія у формуванні комунікаційних стратегій // Університетська бібліотека: нова сфера інформаційної взаємодії : монографія / за ред. В. О. Ільганаєвої, Т. О. Колеснікової; Дніпропетровськ. нац. ун-т залізн. трансп. ім. Лазаряна. Дніпропетровськ, 2016. 202 с.

22. Ільганаєва В. О. Об'єктно-предметні орієнтири предпроектного аналізу для створення інформаційних систем // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. Харків : ХДАК, 2002. Вип. 10. С. 48–55.

23. Кобелев О.М. Бібліотека в епоху цифрових трансформацій // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2020. №3. С.74-78.

24. Коновал Л. Функціонування національних цифрових бібліотечних проектів у контексті формування електронної бібліотеки «Україніка» // Бібл. вісн. 2016. № 2. С. 11–16.

25. Коржик Н. А. Цифрові архіви України: стан, проблеми, перспективи // Вісн. Книжкової палати, 2022. № 4. С. 35–39.

26. Лобузін І. В. Оцифрування історико-культурної спадщини: технологія та управління. URL: <http://www.ipri.kiev.ua/fileadmin/XXXX/2012/3/3-11.pdf>.

27. Лобузін К. В. Бібліотека 3.0: знання, сховища даних, експерти // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2012. № 1. С. 26–35.

28. Лобузін К. В. Сучасні підходи до інтеграції електронних бібліотечних інформаційних ресурсів // Вісн. Кн. палати. 2012. № 12. С. 24–28.

29. Лобузін К. В., Ключок А. Г. Електронний каталог НБУВ: проблеми адаптації до умов сучасного інформаційного середовища // Бібл. вісн. 2011. № 4. С. 3–10.

30. Мар'їна О. Ю. Веб-технології в бібліотеках: нові можливості розвитку комунікаційного середовища // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. 2012. Вип. 36. С. 105–114.

31. Мар'їна О. Ю. Соціально-комунікаційні технології в трансформації бібліотечно-інформаційної сфери діяльності // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. 2014. Вип. 45. С. 160–167.
32. Мар'їна О. Ю. Соціально-комунікаційні технології як засіб управління бібліотечно-інформаційною сферою діяльності // Вісн. Кн. палати. 2013. № 3. С. 26–28.
33. Мар'їна О. Ю. Бібліотека в епоху розвитку технологій Web 3.0 // Вісн. Кн. палати. 2015. № 7. С. 18–20.
34. Мар'їна О. Ю. Веб-орієнтована концепція розвитку бібліотек в контексті еволюції веб-технологій // Вісн. Кн. палати. 2016. № 10. С. 24–27.
35. Мар'їна О. Використання краудсорсинг-технологій в діяльності зарубіжних бібліотек // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. Харків, 2013. Вип. 41. С. 212–221.
36. Мар'їна О. Ю. Інформатизація бібліотек України: стратегії опанування медіа простору // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. Харків, 2012. Вип. 37. С. 105–113.
37. Мар'їна О. Ю. Контент-стратегія бібліотек в цифровому середовищі // Бібл. вісн. 2016. № 4. С. 8–12.
38. Мар'їна О. Модювання поведінки користувачів електронних бібліотек: із досвіду реалізації зарубіжних проектів // Вісн. Кн. палати. 2015. № 2. С. 19–21.
39. Мар'їна О. Ю. Бібліотека в медіапросторі сучасності // Вісн. Кн. палати. 2016. № 3. С. 17–19.
39. Моїсєєва Н. Електронна епоха соціальних комунікацій: структурно-діяльнісні трансформації // Вісн. Кн. палати. 2014. № 3. С. 49–52.
40. Davydova, I. O., & Marina, O. Y. (2023). Cognitive Model of Library Management in Crisis Conditions. University Library at a New Stage of Social Communications Development. Conference Proceedings, (8), 31–37. https://doi.org/10.15802/unilib/2023_292969
41. Kobieliev, O. M., Karpenko, O. O., & Kolesnykova, T. O. (2023). Scientific Achievements of the Leader of Modern Ukrainian Librarianship V. Ilhanaieva: Bio-bibliometric Analysis. University Library at a New Stage of Social Communications Development. Conference Proceedings, (8), 226–236. DOI: https://doi.org/10.15802/unilib/2023_293963

Інтернет-ресурси:

1. Харківська державна академія культури: <http://c.ac.kharkov.ua>;
2. Національна бібліотека України В.І. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>;
3. Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка: <http://www.korolenko.kharkov.com>;
4. Національна бібліотека України ім. Ярослава Мудрого: <http://www.nplu.org>.
5. Законодавство України — <https://rada.gov.ua/news/zak>
6. Наукова періодика України — <http://nbuv.gov.ua/taxonomy/term/334> –.
7. Електронні підручники онлайн — <http://chitalka.info/psy.html>.
8. БД Освіта. ua. — <http://osvita.ua/school/psychology>.

Силабус розроблено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Сучасні проблеми розвитку документно-інформаційних систем».

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Силабус затверджено на засіданні кафедри цифрових комунікацій та інформаційних технологій
Протокол № 2 від «23» серпня 2024.
Протокол № 7 від «15» листопада 2024 р.

Силабус затверджено на засіданні ради факультету культурології та соціальних комунікацій
Протокол № 1 від «26» серпня 2024 р.
Протокол № 6 від «21» листопада 2024 р.